

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 41.

V Mariboru, dne 10. oktobra 1901.

Tečaj XXXV.

Kmet in meščan.

Od nemčurske in nemške strani se našemu listu rado očita, da ustvarjamo nasprotstvo med kmetom in meščanom, celo to moramo slišati, da hujskamo kmeta k sovraštvu proti meščanskemu prebivalstvu. In naši nasprotniki modrujejo: Kmet in meščan morata živeti v prijateljstvu med seboj, kajti drug sta od drugega odvisna. Kar kmet pridelja, odkupi mu meščan. Kmet torej potrebuje meščana, da mu odkupi njegove pridelke, meščan pa potrebuje kmeta, da mu za denar prinaša potrebna živila. Kmet in meščan sta potemtakem drug na drugega navezana.

Naš list ni pisan za meščane, ampak za kmetstvo ljudstvo. Zato tudi ni njegova naloga, da bi zagovarjal kdaj meščane in njihove koristi. Ampak kot kmetstvu listu je nam prva dolžnost, zagovarjati kmetске koristi in opozarjati na vse, kar bi škodilo ali kar bi moglo škodovati kmetstvu stanu. Zgodi se vsled tega tudi, da moramo včasih nastopiti proti meščanom. Toda tega nikdar ne iz osebnega sovraštva, ampak kadar vidimo, da se zgodi kmetu krivica in da ga je treba braniti pred meščanstvom. Naš namen nikdar ni, vzbujati kaka osebna sovraštva med kmeti in meščani, naš namen tudi ni, delati krivico meščanstvu, ampak naš edini namen je, kmeta vedno in vedno opominjati, naj svojo gospodarsko samostojnost brani tudi proti meščanom.

Tega pa nihče ne bo mogel tajiti, da gospodarske težnje kmeta in meščana niso vspremenljive, ampak si nasprotne.

Kdor si upa kaj takega tajiti, je bebec, z njim je vsak pameten razgovor nemogoč. Kmet je prodajalec svojih pridelkov, meščan je kupovalec. In pri trgovini tujih pridelkov je ravno nasprotno. Meščan je prodajalec, kmet je kupovalec. Kupovalec hoče svoje potrebe nizko nakupiti, prodajalec pa visoko prodati. S tem je nasprotstvo gospodarskih teženj med kmetom in meščanom samo ob sebi utemeljeno.

Če torej mi kmeta vspodbujamo, naj brani svoje gospodarske težnje, s tem ne ustvarjamo nasprotstva med kmetom in meščanom, s tem ne hujskamo proti meščanom, ampak mi storimo le svojo dolžnost kot prijatelji kmeta.

In da našega kmeta ne smemo uspraviti, ampak ga moramo navduševati k samo- obrambi, to nas uči vsakdanja izkušnja. Mi vidimo, da iz gospodarskega občejanja med kmetom in meščanom vzhaja glavno korist meščanu. Le pogledimo v vsakdanje življenje. Kmet za kmetom propada, posebno v okoliščah mest, kjer je promet med mestom in deželo največji. In kdo nakupuje propala kmečka posestva? Odgovor: Meščan. Njemu nese torej gospodarsko-trgovsko občejanje s kmetom korist, kmetu pa ne. Kmet pa mora svoje pridelke prodajati kakor meščan hoče.

Kdor je kmetški prijatelj, mora to opaziti, a tudi skrbeti, da se ta neenakost med kmetom in meščanom odpravi. Mi pišemo in delamo v tem smislu. To pa ni hujskanje, ampak to je delo za enakost kmečkega stanu z meščanskim, to je opravičen boj za gospodarsko svobodo in samostojnost naših kme-

tov. Kdor pa hoče prikriti našemu kmetu njegovo razmerje do meščana, ta ni njegov prijatelj, ampak njegov sovražnik. Ptujski »Štajerc« se nahaja med takimi sovražniki kmeta, kajti on brez prestanka lajna: Kmetje, meščani so vaši prijatelji. Tudi mi nečemo osebnega sovraštva med kmetom in meščanom, vselej pa hočemo, da kmet svojih koristi tudi meščanom slepo ne proda.

Politični ogled.

Državni zbor se bo, kakor smo poročali, sešel dne 17. oktobra. Na dnevnem redu je prvo branje državnega proračuna in pa poročilo poljedelskega odseka o ustanovitvi zadrug.

Deželni zbori dalmatinski tirolski, goriski in gradiški so razpuščeni. Nove volitve se še niso razpisale.

Deželnim glavarjem kranjskim je zopet imenovan dosednji deželni glavar g. Oton pl. Detela.

V Ljubljani se je dne 4. oktobra blagoslovil novozidani Franc-Jožefov most. Župan Hribar je ob tej priliki imel nagovor v nemškem in slovenskem jeziku. Župani Maribora, Ptuja in Celja so se gotovo smejali, ko so čitali, da govori župan ljubljanski tudi v nemškem jeziku.

Brat bratu na pomoč. Neodvisno krščansko-socialno glasilo v Ljubljani »Slovenski List« prinaša v zadnji številki članek, v katerem stojijo lepe besede: »Naša stranka ima sedaj (po srečno izvršenih volitvah v

Listek.

Nedolžno obsojen.

Resnična povest. — Spisal L. Heitzer.

I.

Bilo je v jeseni leta 1894. V palači bogatega bankirja Viljema Bellinija v Baltimore je bilo vse razburjeno in vznemirjeno. Prvak med severo-amerikanskimi bogatši znamenite družine »Viljem Bellini in sinovi« bil je hudo bolan, in nikdo ni mogel misliti, da bi še okrevljal. Poklicali so najmenitnejše zdravnike baltimorske, a nobeden ni znal pomočkov zoper to bolezen. Imel je namreč stari gospod legarju (tifusu) sorodno mrzlico, ki se je vsem od zdravnikov priporočenim zdravilom ustavljala. Cele tedne je mrzlica mučila že od starosti oslabeledo telo Bellinijevo in ga tako shujšala, da so že smrti pričakovali. Slednjič pokličejo iz oddaljenega mesta vseučilišnega profesorja zdravilstva; ta preiskuje skrbno bolnika, povpraša druge zdravnike, kakor so ga zdravili, pohvali njihovo ravnanje in reče na to najstarejšemu sinu bolnikovemu: »Človeška pomoč je pri vašem očetu nemogoča. Mrzlica oslabi že itak slabo telo; čez nekaj dnij, morebiti čez nekaj ur, se zbudi iz blodenja. Porabite tiste

trenotke in opomnite bolnika, da svoje reči preskrbi; kajti njegovi dnevi bodo kmalu šteti.»

To vam je bil žalosten ukaz; ves prestrašen je bil Bellinijev najstarejši sin Henrik, ko je to slišal. Ljubil je namreč, kakor tudi njegov brat Patrik, iz srca svojega očeta. Saj je ta za njiju celo življenje se trudil in delal, zlato kopičil in trdki svetovno ime pridobil, in zdaj bi njima naj premoženje zapustil, ki je šelo na milijone. Nekaj pa, in sicer kar je za človeka najmenitnejše, jima ni zapustil — vzgoje za Boga in za večnost. Žal, da ljudje, katere sreča takorekoč po sili spremlja, pozabijo preradi Tistega, kateremu se imajo za vse zahvaliti, namreč Boga.

To je storil tudi zdaj bolni bankir Bellini. Brez vsega premoženja je bil prišel Viljem, ki je bil ud katoliške irlandske rodovine, v severo-amerikansko zvezo. Ničesar ni imel, ko zvito glavo, srčno pogumnost in jako podjetnega duha. V skrbi za zemeljski žitek je sčasoma pozabil na skrb za dušno življenje in večnost.

Pozneje se je poročil s hčerjo bogatega protestantskega bankirja, in tej je prepustil vso nalogo, da je skrbela za versko vzgojo dveh sinov, ali bolje — ne skrbela. Veliko dobrodelnih naprav je bilo sicer njeno delo,

ali povsod iz tega namena, da bi v listih in časnikih njeno ime se proslavljalo, kar je tudi se zgodilo v obilni meri.

Kdo bi se torej čudil, če sta Henrik in Patrik rastla in se vzgajala v verski nemarnosti. Zato Henrik ni razumel, kaj je zdravnik menil z »ureditvijo«. Nekaj bogatih daril za dobrodelne namene je bilo že pri notarju zagotovljenih, sinova naj bi prevzela banko, kakšna opravila bi še ostala? O zadevah neumrljive duše nista nič vedela, ali vsaj mislila nista nato.

II.

Bolnik se je bil zbudil iz blodenja, kakor je zdravnik rekel, prišel k zavesti in naročil postrežnici, naj sina Henrika k njemu pokliče.

Bolnik je nemirno mikal za svilen odev, in globoko udrte oči so sem in tja svetlikale po sobi. »Kako se počutite, oče?« vpraša Henrik, prijemši ga za roko, kakor bi ga hotel zadržati v tistem mikanju, ki je umirajočim tako navadno, »še vedno ni nič bolje?«

»Ne, Henrik, ne — — — konec se bliža — — — ali jaz še ne morem umreti — — — ne, ne smem še — — — tukaj (pokaže na prsi) je nekaj, to mora strani — slišiš, proč mora.«